

Posudek diplomové práce
Zhodnocení nepoužívanějších učebnic italštiny,
kterou předložila **RENATA SKOUPÁ,**
FF UK, Ústav románských studií, a.a. 2008/2009

Renata Skoupá předložila práci, o níž můžeme říct hned v úvodu, že zcela splňuje kritéria kladená na diplomové práce, a to jak po stránce formální, tak obsahové. Diplomantka si totiž zvolila téma, s kterým má zkušenost nejen teoretickou, ale i praktickou, což dodává její práci na fundovanosti.

Tématem práce je kritické srovnání pěti učebnic italštiny, založené na systematické evaluaci dle 12 pertinentních kritérií (která jsou běžně definována v rámci toho, čemu se dnes říká lingvodidaktika). Diplomantka si vybrala právě těchto 5 učebnic (stručnou prezentaci najdeme na s. 4-5) nejen na základě teoretických požadavků (např. schopnost fungovat jako jediný výukový text, srov. s. 6), ale především na základě vlastní zkušenosti s těmito učebnicemi, a to zkušenosti jak „studentské“, tak i pedagogické. Po prezentaci zmíněných 12 kritérií (či faktorů) podrobuje Renata Skoupá každý z pěti manuálů vždy identickému rozboru, z kterého je ihned patrná pozice či „hodnota“ zkoumané učebnice. Vlastní zkušenost s těmito učebnicemi umožňuje diplomantce vyslovovat i ryze subjektivní - a někdy poněkud tvrdé (avšak oprávněné!) - soudy. Takto již ve stručné prezentaci vybraných učebnic zaznívá jasné stanovisko, které diplomantka později rozvine.

Pokud jde o tyto konkrétní soudy, musím říct, že je v zásadě možné je s diplomantkou sdílet. Její důraz na některá stěžejní kritéria (jako je např. motivace a pořadí výkladu gramatiky) ukazuje heterogenní charakter zkoumaných materiálů; Renata Skoupá ale poměrně výstižně tuto heterogenost vysvětluje, někde odhaluje její důvody, někde poukazuje na její problematičnost, která zatím zůstává bez vysvětlení. Především pokud jde o různé chronologické řazení gramatiky, chybí v podstatě nějaký teoreticko-praktický rámec, na základě kterého by bylo možné jasně říct, zda je vhodnější se učit „dříve“ *passato prossimo*, anebo *futurum*. Renata Skoupá k tomu zaujímá jasný postoj, založený na vlastní zkušenosti, ale bylo by rovněž možné odvolat se na některé výzkumy osvojování cizího jazyka (tzv. *second language acquisition*), které se touto chronologií experimentálně zabývají (tímto směrem se ubírá jiná diplomová práce, která je v tomto roce současně podána).

Jak už jsem naznačil, diplomová práce Renaty Skoupé je ve všech ohledech naprosto vyhovující; jen k některým maličkostem bych se teď rád vyjádřil.

1) Hned v úvodu na s. 1 je podle mě několik sporných formulací, které mohla diplomantka i vynechat. Ve druhém odstavci není vůbec odlišeno, zda se jedná o osvojování mateřského jazyka, anebo jazyka cizího; přitom následuje charakteristika, která je obvykle spojována s mateřským jazykem. V současné lingvistice převažuje názor, podle něhož akvizice mateřského jazyka probíhá (do jisté míry) trochu jinak než osvojování cizího jazyka. Jestliže si diplomantka troufá na smělé tvrzení, podle kterého se jazyk „neučíme, ale nabýváme, získáváme“ jej, vydává se tím na tenký led polemiky, která se táhne už od 50. a 60. let (tj. rozdíl mezi tím, co přesně znamená „učit se“ *versus* „nabývat“ jazyk). Jde opravdu o kontroverzní téma, které diplomantka nemusela vůbec zmiňovat.

2) Podobně zavádějící je i citace z *Dějin lingvistiky* Jiřího Černého: citace totiž končí problematickým (a do jisté míry kontradiktorním) tvrzením, podle něhož může být myšlení do jisté míry (v některých případech) nezávislé na jazyce; v tomto místě je ale citace „utnuta“, přestože její pokračování je zcela zásadní - avšak bez jakékoli souvislosti s tématem diplomové práce.

3) Na s. 9 diplomantka nepřesně překládá citaci: „...mnohé derivační afixy jsou málo přehledné.“ Nevím, co by v češtině znamenal nepřehledný afix, ale v italském znění je

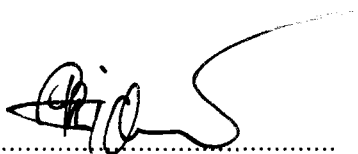
použito termínu *poco trasparente* („*molti affissi ... sono poco trasparenti*“), kterým se označují komplexní derivovaná slova, která nejsou buď významově kompozicionální, tj. nelze uhádnout význam ze součtu významu báze a významu afixu (např. *trasmissione* = převodovka), anebo je tento vztah tzv. neprůhledný morfologicky (opět by mohlo posloužit slovo *trasmissione*, kde není tak jasně vidět sufix *-zione* jako např. u *banalizzazione*). Jde tedy o pojem, kterým se ve slovo tvorbě běžně operuje.

4) Nakonec zmíním ještě některé formální nedostatky. V několika málo případech volí diplomantka nesprávnou formu vztažného zájmena *jenž* (na s. 6 *na nějž* místo *na něž*, antecedentem je *zaměření* rodu středního; na s. 49 *z nějž* místo *z něhož*, jde o 2. pád). Na s. 39 zřejmě vypadlo jedno slovo: „šlehačka či ...“ Podobně na s. 51 čteme „Uvedení imperativu v 2?. lekcí“.

5) Jen poznámku k bibliografii: není jednotná, někde totiž chybí rok vydání, v drtivé většině případů chybí místo vydání - jediný úplný údaj je *Cordo, Alessandro - Marella, Carla* atd. Takový formální nedostatek by se v diplomové práci objevit neměl.

Přes všechny uvedené výhrady - a jak je patrné, nejde v žádném případě o fatální nedostatky - považuji diplomovou práci Renaty Skoupé za zdařilou a k obhajobě ji samozřejmě doporučuji.

V Praze dne 9. září 2009

Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí diplomové práce